

Peer pressure en sociale media gebruik onder adolescenten

C.P.M. (Karen) Hermans | 6017894

C. (Claudia) Been | 5927412

Utrecht University

Docent: Asli van der Baan – Ünlüsoy & Isabelle Dielwart

Cursus: 2016/2017 Thesis Pedagogische Wetenschappen (200600042)

Abstract

Objective: This study investigates the correlation between social media use and perceived peer pressure among boys and girls between the age of 15 and 18. The moderation of “gender” is also taken into account. **Method:** An online survey is used to retrieve the needed information to run quantitative analyses. **Results:** A hierarchical multiple regression analysis showed a significant positive correlation between gender (moderator), the use of social media and perceived peer pressure ($p = < .05, f^2 = .42$). This shows that social media use and gender influence the level of perceived peer pressure. **Conclusions:** In brief, perceived peer pressure among adolescents between the age of 15 and 18 can be predicted when the influence of social media use and gender are both considered. Therefore, this study has made a start on developing theories about experiencing peer pressure through gender and social media use. Hence, this study can be considered as a basis for further studies on this subject.

Peer pressure en sociale media gebruik onder adolescenten

Adolescenten zijn dagelijks actief op sociale media. Sociale media zijn dan ook niet meer weg te denken uit het leven van deze zogenaamde ‘millenials’. Sociale media zijn websites en -applicaties die sociale interactie mogelijk maken (Schurgin, O’Keeffe, & Clarke-Pearson, 2011). WhatsApp, Facebook, YouTube, Snapchat en Instagram zijn volgens het Nationale Social Media Onderzoek 2017 de populairste websites en -applicaties onder Nederlandse jongeren van 15 tot en met 18 jaar (Van Der Veer, Boekee, & Peters, 2017). Deze sociale media bieden jongeren handige en snelle manieren ter communicatie, vermaak en informatieverzameling (Turpijn, Kneefel, & Van Der Veer, 2015). Hierdoor is er voor deze jongeren voortdurend de mogelijkheid om met elkaar in verbinding te staan. Vrienden hebben continu zicht op elkaars leven, waardoor *peer pressure* een grote rol zou kunnen spelen in het sociale media gebruik van jongeren (Quan-Haase & Young, 2010).

Het fenomeen *peer pressure* wordt in studies veelal verschillend gedefinieerd. De meest toonaangevende definitie lijkt echter door Brown, Clasen en Eicher (1986) te worden gegeven (Santor, Messervey, & Kusumakar, 2000). *Peer pressure* is volgens hen een subjectieve ervaring waarbij het individu iets doet of gaat doen, omdat hij het gevoel heeft dat hij door leeftijdsgenoten onder druk gezet, gedwongen of uitgedaagd wordt. Recentere onderzoeken laten zien dat *peer pressure* daarnaast ook betrekking heeft op "populariteit onder leeftijdsgenoten" en "conformereren met leeftijdsgenoten" (Santor et al., 2000). De mate waarin er *peer pressure* ervaren wordt door het individu kan bijvoorbeeld afhangen van zijn attitudes ten aanzien van dit onderwerp (Santor et al, 2000; Crandall, Eshleman, & O'Brien, 2002).

Peer pressure staat dan ook vooral tijdens de adolescentie op de voorgrond. Ten eerste, omdat leeftijdsgenoten een steeds grotere rol gaan spelen tijdens de adolescentiefase, terwijl ouderlijke steun steeds minder belangrijk wordt (Helsen, Volleberg, & Meeus, 2000). Ontwikkelingspsycholoog Erikson (1968) beschouwde onderdeel worden van een *peer group* dan ook als één van de voornaamste ontwikkelingstaken van de adolescentie. Onderdeel zijn van een *peer group* geeft de jongere namelijk het gevoel “ergens bij te horen”. Dit gevoel stelt de jongere vervolgens in staat om binnen de veilige omgeving van een groep zijn eigen identiteit te ontdekken en ontwikkelen.

Daarnaast willen jongeren zich in de adolescentiefase veelal normaal en sociaal geaccepteerd voelen door hun omgeving (Erikson, 1963). Daarbij hebben verschillende studies aangetoond dat de meeste jongeren sociale media als een belangrijke factor in hun sociale leven zien en deze media ook gebruiken ter ondersteuning van hun sociale relaties

(Wolak, Mitchell, & Finkelhor, 2003; Subrahmanyam, Smahel, & Greenfield, 2006; Valkenburg & Peter, 2007).

Die belangrijke rol van de *peer group* kan door middel van de hedendaagse sociale media dus niet enkel face-to-face worden overgedragen, maar ook heel gemakkelijk en intensief via sociale media. Middels onderzoek is dan ook aangetoond dat de aanwezigheid van leeftijdsgenoten leidt tot een verandering in de besluitvorming van jongeren, omdat zij graag een beloningsrespons vanuit hun *peer group* ontvangen (Chein et al., 2011). Gelijksortig onderzoek naar Instagram toont aan dat jongeren ook erg gevoelig zijn voor *peer pressure* die door middel van dit platform wordt overgedragen. (Sherman, Payton, Hernandez, Greenfield, & Dapretto, 2016). Verwacht wordt dan ook, dat er een verband gevonden wordt tussen de mate van het ervaren van *peer pressure* en het sociale media gebruik van jongeren.

Binnen dit verband zou geslacht tevens een belangrijke rol kunnen spelen. Vanuit onderzoek van Lenhart, Purcell, Smith en Zickuhr (2010) blijkt dat jongens en meisjes tijdens de adolescentiefase ongeveer evenveel gebruik maken sociale media en even vaak online gaan. Er is dus geen sekseverschil in het gebruik van sociale media door adolescenten.

Wel kan er een verschil worden aangetoond tussen jongens en meisjes in de mate van het ervaren van *peer pressure*. Dit tegen de vaak stereotype gedachte in dat adolescente meisjes minder autonomie zouden bezitten dan adolescente jongens. Dit werd gemeten door het afnemen van een vragenlijst waarin drie aspecten van autonomie terugkwamen: Vanuit eerder onderzoek naar een sekseverschil in het ervaren van *peer pressure*, is namelijk naar voren gekomen dat meisjes vaak beter resistent zijn tegen deze vorm van druk dan jongens, in zowel neutrale als in antisociale situaties (Berndt, 1979; Steinberg & Silverberg, 1986). emotionele autonomie in relatie tot de ouders, het kunnen bieden van weerstand tegen *peer pressure*, en een gevoel van zelfvertrouwen. Ook uit een meer recentelijk onderzoek van Steinberg en Monahan (2007) is gebleken dat meisjes significant beter resistent zijn (Berndt, 1979; Steinberg & Silverberg, 1986) tegen *peer pressure* dan jongens. Binnen dit onderzoek werd *peer pressure* gedefinieerd als een verhoogde mate van invloed van leeftijdsgenoten tijdens de adolescentie, waarbij het erg belangrijk gevonden wordt hoe er door die leeftijdsgenoten over hen gedacht wordt. Deze gedachte vanuit jongeren blijkt weer bepaalde gedragsveranderingen tot gevolg te hebben (Brown, 2004).

Hoe de relatie tussen *peer pressure* en het gebruik van sociale media voor zowel jongens als voor meisjes van 15 tot en met 18 jaar eruit ziet, is echter nog zeer weinig onderzocht. De onderzoeken onder deze jongeren hebben zich namelijk vooral gericht op het

verband tussen het ervaren van *peer pressure* en het sociale media gebruik ten aanzien van verschillend (probleem)gedrag, zoals roken, alcoholconsumptie, delinquentie, eetproblemen en (cyber)pesten. Aangezien er nog weinig bekend is over het genoemde verband, kan er dus nog geen hypothese worden gevormd over het verwachte verband per geslacht.

Er is al relatief veel kennis over het sociale media gebruik en het ervaren van *peer pressure* bij deze jongeren. Daarbij lijkt er een sterke aanleiding voor een mogelijk verband tussen die twee, waarbij geslacht ook een relevante moderator lijkt. Om die reden zal er door middel van dit onderzoek achterhaald worden of, en in welke mate, er een verband bestaat tussen het gebruik van sociale media en het ervaren van *peer pressure* bij jongeren in de leeftijd van 15 tot en met 18 jaar, waarbij er tevens een onderscheid gemaakt zal worden tussen jongens en meisjes. Dit leidt tot de hoofdvraag: 'Is er een verband tussen het gebruiken van sociale media en het ervaren van *peer pressure* bij jongeren in de leeftijd van 15 tot en met 18 jaar?'. De deelvragen zijn: 'Is er een verband tussen het gebruiken van sociale media en het ervaren van *peer pressure* bij meisjes in de leeftijd van 15 tot en met 18 jaar?' en 'Is er een verband tussen het gebruiken van sociale media en het ervaren van *peer pressure* bij jongens in de leeftijd van 15 tot en met 18 jaar?'.

Methode

Design

In dit exploratieve onderzoek is het verband tussen het ervaren *peer pressure* en het sociale media gebruik onderzocht bij jongeren in de leeftijd van 15 tot en met 18 jaar. Allereerst is het sociale media gebruik van de jongeren nagegaan. Vervolgens is er in kaart gebracht in hoeverre de respondenten *peer pressure* ervaren in hun dagelijkse leven. Het onderzoek is uitgevoerd door middel van kwantitatieve onderzoeksmethoden.

Procedure

Er is bij de dataverzameling gebruik gemaakt van een gedeeltelijk zelfgemaakte online vragenlijst. De vragenlijsten zijn voornamelijk via een oproep op Facebook verspreid. Daarnaast is ook offline het persoonlijke netwerk van de onderzoekers gebruikt om respondenten te werven.

Steekproef

De respondenten zijn geworven door middel van een zelfselectie steekproef, vanwege de beperkte tijd en middelen. In totaal hebben 64 jongeren (19 jongens, 45 meisjes) van 15 tot

en met 18 jaar ($M_{leeftijd} = 16.43$, $SD = 1.1$) deelgenomen aan het onderzoek. De respondenten hebben verschillende opleidingsniveaus; vwo (31.25%), havo (34.38%), mbo (20.31%), vmbo-t (10.94%), vmbo-tl (1.56%) en vmbo basis (3.13%) en zijn geworven via het netwerk van de onderzoekers. Zij zijn hierdoor voornamelijk afkomstig uit de omgeving van Noord-Limburg en Zuid-Overijssel. Deze informatie is verkregen via het vragen naar de postcodes binnen de vragenlijst. De postcodes zijn enkel gebruikt om te achterhalen waar de respondenten vandaan komen. De respondenten zijn verder geheel anoniem gebleven binnen dit onderzoek.

Meetinstrument

Er is binnen dit onderzoek gebruik gemaakt van een samengestelde vragenlijst, waarbij het deel over het sociale media gebruik helemaal zelf ontworpen is en het deel over het ervaren van *peer pressure* aan de hand van een reeds bestaande vragenlijst ontworpen is (Santor et al., 2000).

De vragenlijst is opgezet op een manier die het mogelijk heeft gemaakt om deze gemakkelijk via het internet te verspreiden en te laten invullen door de beoogde doelgroep. De vragenlijst is vóór definitieve verspreiding eerst aan een testronde onderworpen. Vijf jongeren, die binnen de doelgroep vallen, hebben de vragenlijst ingevuld en hun mening gegeven over de duidelijkheid en volledigheid van de vragenlijst. Aan de hand van deze feedback zijn nog enkele aanpassingen gedaan. Deze aanpassingen waren noodzakelijk om de betrouwbaarheid en validiteit van de vragenlijst, en daarmee de onderzoeksresultaten, te waarborgen. Zo werd bijvoorbeeld aangegeven, dat bij sommige vragen met betrekking tot het sociale media gebruik wat extra verduidelijking gewenst was, waarna er extra informatie tussen haakjes achter de vragen is geplaatst.

Om de validiteit van het onderzoeksinstrument te waarborgen zijn de constructen sociale media gebruik en *peer pressure*, alvorens het opstellen van de vragenlijst, gedefinieerd en geoperationaliseerd aan de hand van literatuur. Voor het meten van het construct 'sociale media gebruik' zijn door de onderzoekers items opgesteld. Voor het meten van het construct *peer pressure* is gebruik gemaakt van een reeds bestaande vragenlijst, welke heeft uitgewezen een intern consistent meetinstrument voor dit construct te zijn. De Cronbach's alpha lag namelijk tussen .69 en .91 voor alle constructen (Santor et al., 2000).

Van deze vragenlijst was enkel een Engelstalige versie beschikbaar. De vragen die werden gebruikt voor het opstellen voor de vragenlijst voor dit onderzoek zijn vertaald naar het Nederlands. Dit betekent dat misschien niet alle vragen precies zo overkomen zoals ze

oorspronkelijk bedoeld zijn, waardoor de betrouwbaarheid en/of validiteit van het instrument mogelijk afnemen. Er is echter wel goed gekeken naar de betekenis van de vragen zoals ze origineel opgesteld zijn en gezocht naar de meest passende Nederlandse vertaling ervan.

Sociale media gebruik. Sociale media zijn, in dit onderzoek, websites en -applicaties die sociale interactie mogelijk maken (Schurgin et al., 2011). Dit onderzoek doet hierbij onderzoek naar het gebruik van WhatsApp, Facebook, YouTube, Snapchat en Instagram.

Dit construct is gemeten door middel van verschillende items in de online vragenlijst. De eerste items hebben betrekking op welke sociale media de jongeren (het meest) gebruiken. Over de door hem of haar meest gebruikte website- of applicatie wordt gevraagd hoe vaak zij deze per dag gebruiken, hoe actief zij er op zijn en hoeveel vrienden/volgers/connecties zij hebben. Alle gebruikte items zijn weergegeven in Bijlage 1.

Ervaren van peer pressure. *Peer pressure* is een subjectieve ervaring waarbij het individu iets doet of gaat doen, omdat hij het gevoel heeft dat hij door leeftijdsgenoten onder druk gezet, gedwongen of uitgedaagd wordt (Brown et al., 1986; Santor et al., 2000). Waaronder ook "populariteit onder leeftijdsgenoten" en "conformereren met leeftijdsgenoten" vallen (Santor et al., 2000; Crandall et al., 2002).

Dit construct is, zoals reeds benoemd, gemeten door middel van bepaalde items uit de vragenlijst van Santor en collega's (2000). Om de laagdrempeligheid van het onderzoek te behouden, is ervoor gekozen om items met betrekking tot gevoelige onderwerpen zoals seksualiteit en drugsgebruik weg te laten uit de vragenlijst. Bij het weglaten van deze items, bleven er 13 items over die het construct *peer pressure* meten. Deze gebruikte items gaan over de attitude ten aanzien van *peer pressure* (item 1 t/m 4), populariteit (item 5 t/m 8) en conformiteit (item 9 t/m 13). Deze items worden beantwoord op een 7-punts Likertschaal welke gaat van 'helemaal niet mee eens' tot en met 'helemaal mee eens'. Alle gebruikte items zijn weergegeven in Bijlage 1.

Analyse

Voor het analyseren van de resultaten van het onderzoek zal er één item gehercodeerd moeten worden, zodat alle items in dezelfde richting worden gesteld. Dit heeft betrekking op het voorlaatste item van het construct 'conformiteit'. Dit item is in de vragenlijst met opzet in een andere richting gesteld om sociaal wenselijke antwoorden tegen te gaan.

Daarnaast worden er in totaal 13 items samengevoegd tot de variabele 'het ervaren van *peer pressure*' ($\alpha = .74$). Deze variabele is als volgt opgebouwd; 5 items gaan over 'conformiteit' ($\alpha = .67$), 4 items gaan over 'populariteit' ($\alpha = .79$) en 4 items hebben betrekking op '*peer pressure*' ($\alpha = .84$).

Binnen dit onderzoek wordt één onderzoeksvraag en twee deelvragen onderzocht. De onderzoeksvraag luidt als volgt: 'Is er een verband tussen het gebruiken van sociale media en het ervaren van *peer pressure* bij jongeren in de leeftijd van 15 tot en met 18 jaar?'. Het sociale media gebruik is in dit geval de onafhankelijke variabele en het ervaren van *peer pressure* is de afhankelijke variabele. De deelvragen hebben een extra onafhankelijke variabele, namelijk 'geslacht'. De deelvragen zijn: 'Is er een verband tussen het gebruiken van sociale media en het ervaren van *peer pressure* bij meisjes in de leeftijd van 15 tot en met 18 jaar?' en 'Is er een verband tussen het gebruiken van sociale media en het ervaren van *peer pressure* bij jongens in de leeftijd van 15 tot en met 18 jaar?'.

De hoofdvraag zal door middel van een hiërarchische multipiele regressieanalyse (MRA) beantwoord worden, omdat hiermee het bestaan van een mogelijk verband in kaart gebracht kan worden (Montgomery, Peck, & Vining, 2012). Waarbij 'het ervaren van *peer pressure*' de afhankelijke variabele en 'sociale media gebruik' de onafhankelijke variabele. De frequentie van het sociale media gebruik van jongeren is opgedeeld in de categorieën 'af en toe', 'meerdere keren per dag', 'vaak' en 'heel vaak'. Deze variabele is getransformeerd tot vier dummyvariabelen om een MRA mogelijk te maken.

De beide deelvragen worden beantwoord door middel van een éénweg analyse van covariantie (ANCOVA), waarbij 'het ervaren van *peer pressure*' de afhankelijke variabele is, 'geslacht' de onafhankelijke variabele en 'sociale media gebruik' de covariaat.

Resultaten

Alvorens de resultaten van de MRA te interpreteren, zijn verschillende aannames getoetst. Ten eerste lieten *stem-and-leaf plots* en boxplots zien dat elke variabele in de regressie normaal verdeeld is. Tevens bleken er geen uitschieters te zijn. Ten tweede is er voldaan aan de aannames van normaliteit, lineariteit en homoscedasticiteit van residuen. Dit is getoetst door middel van een normaalverdeling en een puntenwolk van gestandaardiseerde residuen, ten opzichte van de voorspelde waarden. Tot slot, zijn de waardes van de VIF en de Tolerance getoetst. Hieruit bleek dat er geen belemmeringen zijn voor de interpretatie van de resultaten van de MRA.

Model 1 van de hiërarchische MRA laat zien dat een niet-significante 11% van de variantie in *peer pressure* kan worden verklaard door sociale media gebruik, $R^2 = .11$, $\Delta R^2 = .06$, $F(3, 60) = 2.4$, $p = .076$. Uit Model 2 blijkt dat geslacht een niet-significante 5% van de variantie door sociale media gebruik in *peer pressure* kan verklaren, $\Delta R^2 = .05$, $\Delta F(1, 59) = 3.42$, $p = .069$. Gecombineerd, verklaarden de dummyvariabelen van de frequentie van het sociale media gebruik en de predictor (geslacht) een significante 15.6% van de variantie in *peer pressure*, $R^2 = .16$, $F(4, 59) = 2.73$, $p < .05$. Een follow-up analyse laat zien dat het effect van Model 2 kan worden beschouwd als een gemiddeld effect ($f^2 = .42$; Cohen, 1988). Vanuit dit resultaat blijkt dat de mate van het sociale media gebruik van jongeren, in combinatie met de invloed van het geslacht, kan bijdragen aan het inzichtelijk maken van de mate van *peer pressure* die jongeren ervaren. Zo zullen jongens die veel actief zijn op sociale media meer *peer pressure* ervaren dan meisjes die minder actief zijn op sociale media. In Tabel 1 zijn de beschrijvende statistieken weergegeven van de regressieanalyse van *peer pressure*.

Tabel 1.

Beschrijvende statistieken van de resultaten van de regressieanalyse van peer pressure.

	Model	<i>B</i>	<i>SE B</i>	β
1	Constante	3.57**	0.31	
	Freq_2	0.90**	0.35	0.57
	Freq_3	0.77*	0.35	0.51
	Freq_4	0.59	0.35	0.37
2	Constante	4.02**	0.39	
	Freq_2	1.05**	0.36	0.66
	Freq_3	1.00**	0.36	0.66
	Freq_4	0.81	0.37	0.51
	Geslacht	-0.37	0.20	-0.24

Noot. De dummyvariabelen zijn weergegeven als 'af en toe' (Constant), 'meerdere keren per dag' (Freq_2), 'vaak' (Freq_3) en 'heel vaak' (Freq_4), $R^2 = .11$ voor Model 1, $\Delta R^2 = .05$ voor model 2 ($p < .05$), * $p \leq .05$ (tweezijdig), ** $p \leq .01$ (tweezijdig).

Aangezien Model 2 significant blijkt, is het interessant om te onderzoeken of er mogelijk een verschil is in gemiddelden tussen jongens en meisjes in het ervaren van de mate van *peer pressure* naar aanleiding van hun sociale media gebruik. Hiervoor is een éénweg analyse van covariantie (ANCOVA) uitgevoerd.

Alvorens de ANCOVA uit te voeren zijn wederom verschillende aannames getoetst. Onderzoek van de Saphiro-Wilk statistieken en histogrammen voor elke groep indiceren dat aan de ANCOVA aanname voor normaliteit wordt voldaan. Daarnaast indiceerden puntenwolken dat de relatie tussen de covariaat (sociale media gebruik) en de afhankelijke variabele (ervaren van *peer pressure*) lineair is. Tot slot, wordt de aanname van homogeniteit van varianties ondersteund door een niet-significante Levene's test, $F(1, 62) = 0.69, p = .410$.

De ANCOVA analyse indiceert dat het verschil in de gemiddelde ervaring van *peer pressure* tussen jongens en meisjes, gecorrigeerd voor het sociale media gebruik, niet significant is $F(1, 61) = 1.47, p = .237$.

Conclusie & Discussie

Vanuit de literatuur is gebleken dat jongeren veel bezig zijn met sociale media (Van Der Veer et al., 2017) en dat zij in deze fase van hun leven erg gevoelig zijn voor *peer pressure* (Helsen et al., 2000). Daarnaast geven jongeren aan dat zij sociale media zien als een belangrijke factor van hun sociale leven, welke ook een grote invloed heeft op het aangaan en onderhouden van hun sociale relaties (Wolak et al., 2003; Subrahmanyam et al., 2006; Valkenburg & Peter, 2007). Er bleek echter nog geen specifieke literatuur voorhanden over een mogelijk verband tussen het gebruiken van sociale media en het ervaren van *peer pressure* onder jongeren. Om deze reden richtte dit onderzoek zich op de vraag 'Is er een verband tussen het gebruiken van sociale media en het ervaren van *peer pressure* bij jongeren in de leeftijd van 15 tot en met 18 jaar?'. Daarnaast is onderzocht of geslacht mogelijk invloed heeft op dit verband. Dit is gedaan door toevoeging van twee deelvragen waarbij het mogelijke bestaan van dit verband voor jongens en meisjes apart werd onderzocht.

Een specifieke vergelijking tussen dit onderzoek en eerder onderzoek met betrekking tot gebruikte onderzoeksmethoden en gevonden resultaten is dus niet mogelijk. Wel is al eerder onderzocht welke invloed sociale media gebruik op jongeren heeft. Vanuit het Nationale Social Media Onderzoek (Van Der Veer, Boeke, & Peters, 2017) kwam hierbij door middel van vragenlijsten naar voren dat jongeren veel actief zijn op verschillende sociale media kanalen. Vanuit het huidige onderzoek bleek het gebruik van sociale media echter geen significante invloed te hebben op het ervaren van *peer pressure* bij jongeren. Er kan dus gesteld worden dat het met betrekking tot de invloed van *peer pressure*, niet uit maakt hoeveel gebruik jongeren maken van sociale media.

Vanuit eerder onderzoek met betrekking tot de invloed van *peer pressure* is verder door middel van vragenlijsten en observaties gebleken dat dit een prominente rol speelt in het

leven van jongeren en zij zich door leeftijdgenoten laten beïnvloeden (Chein et al., 2011). Deze prominente rol van *peer pressure* in het leven van jongeren is vanuit het huidige onderzoek, zoals *peer pressure* via sociale media kan plaatsvinden, niet gebleken. Voorafgaand aan dit onderzoek werd echter wel verwacht dat er een verband zou bestaan tussen het sociale media gebruik en het ervaren van *peer pressure* onder jongeren.

Over de invloed van geslacht, kon nog geen specifieke verwachting geformuleerd worden op basis van de tot op heden beschikbare literatuur. Vanuit eerder onderzoek naar een sekseverschil in het ervaren van *peer pressure* kwam wel naar voren dat meisjes minder gevoelig zijn voor *peer pressure* dan jongens (Berndt, 1979; Steinberg & Silverberg, 1986). In het huidige onderzoek werden hier echter geen significante verschillen in gevonden. Dit zou mogelijk verklaard kunnen worden door de onevenredige verdeling van het aantal vrouwelijk en mannelijke respondenten dat aan het onderzoek heeft deelgenomen. Daarentegen kan er wel gesteld worden dat het ervaren van *peer pressure* significant beïnvloed wordt door geslacht en sociale media gebruik in combinatie met elkaar. Dit betekent dat geslacht in combinatie met het sociale media gebruik kunnen voorspellen hoeveel *peer pressure* jongeren ervaren.

Kritische kanttekeningen bij deze bevindingen maken dat de resultaten uit dit onderzoek mogelijk minder generaliseerbaar zijn. De respondenten zijn namelijk alleen via Facebook en het “offline” netwerk van de onderzoekers geworven, waardoor de steekproefpopulatie mogelijk geen representatieve weergave is van de gehele populatie. De respondenten waren daarbij ook onevenredig verdeeld, aangezien er meer meisjes hebben deelgenomen aan het onderzoek dan jongens. Daarnaast kunnen de respondenten de vragen over het ervaren van *peer pressure* mogelijk als confronterend hebben ervaren, waardoor ze sociaal wenselijke antwoorden hebben gegeven. Vanuit de literatuur is er namelijk bekend dat mensen vaak geneigd zijn sociaal wenselijk te antwoorden wanneer zij de vragen die gesteld worden als confronterend ervaren (Paulhus, 2002).

Om in vervolgonderzoek de generaliseerbaarheid van de onderzoeksresultaten meer te waarborgen, wordt er aanbevolen om middels replicaonderzoek de onderzoeksresultaten van het huidige onderzoek te toetsen. Daarnaast verdient het de aanbeveling om binnen dit replicaonderzoek meer gebruik te maken van andere wervingsmethodes om potentiële respondenten te bereiken, zoals het gebruiken van meerdere verschillende sociale mediakanalen.

Vervolgonderzoek is verder belangrijk, omdat er met het huidige onderzoek een begin is gemaakt met theorievorming over dit onderwerp. Er is aangetoond dat het ervaren van *peer*

pressure beïnvloed wordt door het sociale media gebruik en geslacht. Daarmee is er echter nog geen inzicht verkregen in de manier waarop deze factoren het ervaren van *peer pressure* beïnvloeden of bijvoorbeeld of er nog andere factoren zijn die hierin een mogelijke rol spelen. Het is daarom aan te raden om vervolgonderzoek hierop te richten, zodat de kennis over dit onderwerp zo compleet mogelijk wordt.

Referenties

- Berndt, T. (1979). Developmental changes in conformity to peers and parents. *Developmental Psychology*, *15*, 608-616. doi: 10.1037/0012-1649.15.6.608
- Brown, B. (2004). Adolescents' relationships with peers. In R. Lerner & L. Steinberg (Eds.), *Handbook of adolescent psychology* (2nd ed., pp. 363–394). New York: Wiley.
- Brown, B. B., Clasen, D. R., & Eicher, S. E. (1986). Perceptions of peer pressure, peer conformity dispositions, and self-reported behavior among adolescents. *Developmental Psychology*, *22*(4), 521– 530. doi: 10.1037/0012
- Chein, J., Albert, D., O'Brien, L., Uckert, K., & Steinberg, L. (2011). Peers increase adolescent risk taking by enhancing activity in the brain's reward circuitry. *Developmental Science*, *14*(2), 1–10. doi:10.1111/j.1467-7687.2010.01035.x
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Erlbaum
- Crandall, C. S., Eshleman, A., & O'Brien, L. (2002). Social norms and the expression and suppression of prejudice: The struggle for internalization. *Journal of Personality and Social Psychology*, *82*(3), 359-378. doi: 10.1037/0022-3514.82.3.359
- Erikson, E. H. (1963). *Childhood and society*. New York: Norton Company.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity, youth and crisis*. New York: Norton Company.
- Helsen, M., Vollebergh, W., & Meeus, W. (2000). Social support from parents and peers and emotional problems in adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, *29*(3), 19-335. doi: 10.1023/A:1005147708827
- Lenhart, A., Purcell, K., Smith, A., & Zickuhr, K. (2010). Social media & mobile internet use among teens and young adults. *Pew Internet & American Life Project*. Verkregen van <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED525056.pdf>
- Montgomery, D. C., Peck, E. A., & Vining, G. G. (2012). *Introduction to Linear Regression Analysis*. New Jersey: Wiley.
- Paulhus, L. D. (2002). Socially desirable responding: The evolution of a construct. In H. I. Braun, D. N. Jackson, & D. E. Wiley (Eds.), *The role of constructs in psychological and educational measurement* (pp. 51-76). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Quan-Haase, A., & Young, A. L. (2010). Uses and gratifications of social media: A comparison of Facebook and instants messaging. *Bulletin of Science, Technology & Society*, *30*(5), 350-361. doi: 10.1177/0270467610380009

- Santor, D. A., Messervey, A.D., & Kusumakar, V. (2000). Measuring peer pressure, popularity, and conformity in adolescent boys and girls: Predicting school performance, sexual attitudes, and substance abuse. *Journal of Youth and Adolescence*, 29(2), 163-182. doi: 10.1023/A:1005152515264
- Schurigin O’Keeffe, G., & Clarke-Pearson, K. (2011). The impact of social media on children, adolescents, and families. *American Academy of Pediatrics*, 127(4). Doi: 10.1542/peds.2011-0054
- Sherman, L. E., Payton, A. A., Hernandez, L. M., Greenfield, P. M., & Dapretto, M. (2016). The power of the like in adolescence: Effects of peer influence on neural and behavioral responses to social media. *Psychological Science*, 27(7), 1027-1035. doi: 10.1177/0956797616645673
- Steinberg, L., & Monahan, K. (2007). Age differences in resistance to peer influence. *Developmental Psychology*, 43(6), 1531-1543. doi:10.1037/0012-1649.43.6.1531
- Steinberg, L., & Silverberg, S. (1986). The vicissitudes of autonomy in early adolescence. *Child Development*, 57, 841–851. doi: 10.2307/1130361
- Subrahmanyam, K., Smahel, D., & Greenfield, P. (2006). Connecting developmental constructions to the Internet: Identity presentation and sexual exploration in online teen chat rooms. *Developmental Psychology*, 42, 395-406. doi: 10.1037/0012-1649.42.3.395
- Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2007). Online communication and adolescent well-being: Testing the stimulation versus the displacement hypothesis. *Journal of Computer Mediated Communication*, 12, 1169-1182. doi: 10.1111/j.1083-6101.2007.00368.x
- Wolak, J., Mitchell, K. J., & Finkelhor, D. (2003). Escaping or connecting? Characteristics of youth who form close online relationships. *Journal of Adolescence*, 26, 105-119. doi: 10.1016/S0140-1971(02)00114-8

Bijlage 1. Vragenlijst.**Algemeen**

Geslacht	Man / Vrouw
Leeftijd	15-18
School	Vwo - Havo - Vmbo (t/l kader basis lwoo) – Vso – Mbo
Postcode	XXXX

Social**media gebruik**

Welke vorm van social media gebruik jij? (Je kunt meerdere opties kiezen)	Whatsapp, Facebook, Snapchat, Instagram, Youtube, geen, anders
Welke van deze social media platforms gebruik jij het meest? (Je kunt meerdere opties kiezen)	Whatsapp, Facebook, Snapchat, Instagram, Youtube, anders

De volgende vragen over social media gaan alleen over het social media platform dat jij het meest gebruikt. (Bijvoorbeeld: heb jij hierboven Facebook ingevuld? Dan hebben de volgende vragen alleen betrekking op jouw Facebook-gebruik.)

Hoe vaak per dag ben jij hier mee bezig?	Af en toe (0-30 minuten) – meerdere keren per dag (30 min-2 uur) – vaak (2 uur-4 uur) – heel vaak (> 4 uur)
Hoe vaak post jij op social media? (Appjes, foto's, comments, statussen, berichten delen, likes etc.)	<1 keer per week; 1-3 keer per week; 3-6 keer per week; dagelijks; meerdere keren per dag
Hoeveel vrienden/connecties/volgers heb jij?	0-100; 100-200; 200-300; 300-400; 400-500; > 500

Peer**Pressure Items**

1. Ik zou vrijwel alles doen als mijn leeftijdsgenoten hierop aandringen.
2. Ik vind het moeilijk om nee te zeggen als een groep leeftijdsgenoten op school mij vraagt iets te doen.
3. Ik voel regelmatig druk vanuit leeftijdsgenoten om dingen te doen die ik normaal gesproken vanuit mezelf niet zou doen.
4. Ik geef gemakkelijk toe aan (groeps)druk vanuit mijn leeftijdsgenoten.

Popularity**Items**

5. Ik heb dingen gedaan om populairder te worden, ook wanneer dat betekende dat ik dingen moest doen die ik normaal gesproken niet zou doen.
6. Ik heb wel eens leeftijdsgenoten genegeerd om meer populair te zijn bij andere leeftijdsgenoten.
7. Ik zou bijna alles doen om te voorkomen dat leeftijdsgenoten mij zien als een “loser”.
8. Ik heb wel eens dingen gekocht, alleen maar omdat ze in de mode waren.

Conformity**Items**

9. Ik doe normaal gesproken wat mij gezegd wordt.
10. Wanneer mijn ouders mij vragen iets te doen, dan doe ik dat. Ook als dit betekent dat ik iets moet doen dat ik eigenlijk niet wil doen.
11. Als mijn docent mij vraagt iets te doen, dan doe ik dat meestal ook.
12. Ik volg over het algemeen de regels niet.
13. Normaal gesproken volg ik de regels die gelden.